СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК XLVIII. Ч. 15. Джерзі Сити, Н. Дж., пятниця 19-го січня 1940. No. 15. Jersey City, N. J., Friday, January 19, 1940. VOL. XLIII.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свобода": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. 4-0807. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

ПОЗИЧКА ФІНЛЯНДІЇ НАТРАПЛЯЄ НА ПЕРЕШКОДИ

ВАШИНҐТОН. — У конгресі заклик президента ухвалити позичку для Фінляндії несподівано натрапив на твердий опір. До опору заохочує заступник президента, Джан Ґарнер, який є тої думки, що коли Америка ухвалить таку позичку воюючому европейському краєві, то вона зробить тим крок уперед до війни. Бо хоч президент у свому заклику підкреслив, що та позичка буде зужита на харчові, „немілітарні" продукти, то проте це є відоме, що в часі війни всі продукти є „мілітарні", а колиб якийсь воюючий край мав забагато одних продуктів, то він може легко виміняти за ті, котрих йому брак.

Бувший президент Гувер зо свого боку у своїй промові піддержав заклик президента, підкреслюючи водночас, що Фінляндію можуть урятувати тільки военні продукти, себто зброя й амуніція. Водночас він додав, що колиб Америка дала Фінляндії подостатком фармерських продуктів, то вона їх вимінялаб в іншім краю за военні.

ЯК БУЛО В БЕРЕЗІ КАРТУЗЬКІЙ, ПАНЕ ҐЕНЕРАЛЕ?

ВАШИНҐТОН. — Прибулий до Америки польський ґенерал Галер, той сам, що в 1919 році зо своїм військом окупував область Західньо-Української Республики, мав побачення з президентом Рузвелтом і скаржився, що німці дуже знущаються над поляками. Всіх видніших поляків вони замикають до концентраційних таборів і не дозволяють їм узяти з собою більше речей, як лиш одну пару спіднього білля. Коли хто візьме більше, то Ґештапо йому відбирає. Німці стараються вигубити поляків, скаржився ґенерал. Про большевиків говорив, що вони також дуже жорстокі, але їх екстермінаційна політика не є така методична. Галер далі говорив, що польські жиди відмовились дати німцям гроші у висоті 180 міліонів долярів, яких жадали німці в заміну за людяне трактування. Галер апелює в Америці за поміч для польського населення.

РОЗПРАВА НАД БРАВДЕРОМ.

НЮ ЙОРК. — Тут розпочалась судова розправа над головним секретарем комуністичної партії, Бравдером, за те, що він нелеґальними способами добував фальшиві пашпорти для себе і на них їздив по европейських краях. Розправа поступає досить скоро і думають, що до кінця тижня буде закінчена. Бравдерові грозить кара кількох років тюрми.

ВИБУХ НІТРОҐЛІЦЕРИНИ.

ҐИБСТАВН (Ню Джерзі). — Тут вибух склад нітроґліцерини фабрики Дю Понта і вбив двох людей, що стерегли складу. Вибух був такий сильний, що 70 миль довкруги було потрясення землі. А на тім місці, де стояв дім з 6,000 фунтів цього вибухового матеріялу, лишилася лиш велика діра в землі. Дім рознесло на шматочки і розсипало широко по полі. На місце вибуху відразу прибули федеральні аґенти та місцева поліція і почали енерґійні розшуки, чи нема часом у тому вибуху якого саботажу. Слідів саботажу не знайшли. Заряд компанії рішуче заявив, що не було саботажу, а просто нещасливий випадок, який трапляється вже в минулому.

ВТЕКЛИ З ТЮРМИ.

НЮ ЙОРК. — Чотири вязні втекли з вязниці в дільниці Квінс, звиваючи із чотирьох коців линву, по якій спустилися з четвертого поверху крізь вікно вдолину. Закратоване вікно вони якось висадили. На місце випадку прибув сам посадник Ля Ґвардія і відразу звелів відправити двох сторожів, що пильнували цього поверху. Заряджено енерґійну погоню за втікачами.

ДАЛІ ЩАДЯТЬ.

ВАШИНҐТОН. — Конґрес відкинув жадання департаменту почт, щоб у цім році витратити на будову почтових будинків від 15 до 35 міліонів долярів. Оклики „ні" рознеслись відразу по конґресі, коли піднесено цю справу. В той спосіб конґрес демонструє свою охоту обмежувати державні видатки та не допускати до інфляції.

НОВІ ЗАКОНОПРОЄКТИ.

ОЛБАНІ. — Серед нових законопроєктів у стейтовій леґіслятурі знаходиться один такий, що увільняє власників спадистих парцель від винагород за ушкодження, коли когось спіткає нещастя на тих парцелях. Але на тих небезпечних парцелях мусить бути виставлений виразний напис, що вони небезпечні, і хто уживає їх, робить це на власне ризико. Інший законопроєкт передбачає винагороду тим людям, яких помилково засуджено за злочинство у висоті від пять і більше тисяч долярів.

ЗАПАСИ НАФТИ ВИЧЕРПУЮТЬСЯ

ЛОС ЕНДЖЕЛЕС. — Знавець нафтових справ, Пембертон, заявив перед конґресовим підкомітетом консервації нафти, що нафтові запаси в Америці в теперішнім часі виносять коло 17 біліонів барилок. А видобуває Америка до два біліони барилок річно. Коли не знайдуть нових нафтових піль, то запаси скоро вичерпаються.

КУРЯЧЕ СЕРЦЕ БЄТЬСЯ 28 РОКІВ

У деяких газетах появилася вістка, що у Рокефелерівськім Інституті для Медичного Розсліду перестало битися куряче серце, котре вибрав з курки відомий лікар, д-р Аксел Карел, 28 років тому і приладив так, що воно билося, себто жило, без курки. Мовляв, воно перестало битися тому, що клітини його ткани уже зужилися.

Д-р Карел негайно розсłідив справу й сповістив, що чутка не правдива та що серце бється далі. Серце бється завдяки так званому штучному серцю, себто апаратові, котрий виконує функції серця й легенів, а серце удержує при житті відповідно спрепарованою поживною рідиною.

ЗРІСТ ПРЕСИ В АМЕРИЦІ

Перепис часописів в Америці показує, що в останньому році число часописів в Америці зросло на 86, одначе число щоденників зменшилося на 41.

При кінці 1939. року було в Америці 13,281 періодичних видавництв. Щоденників було 2,015 (в 1938. р. було їх 2,056), тижневиків 10,860.

СТОЛІТНЯ СТАРУХА РОЗНОСИЛА ТИФ

Д-р Джордж Г. Ремзі, комісар здоровля повіту Вестчестер, Ню Йорк, подав до публичного відома, що уряд ствердив, що одна 101-літня жінка у Вестчестері була від 80 років розносщиком тифу.

Цей випадок замітний тим, що люди, які розносять тиф, звичайно вмирають вчасно. Уряд здоровля заборонив цій жінці дотикатися до страви, які мають їсти інші особи.

НІМЦІ ЩАДЯТЬ ТОПЛИВО НА ЛІТАКАХ

Перед Союзом Автових Інжинірів у Дітройті прочитав нюйорський інжинір Пол Вилкинсон реферат про те, як Німеччина щадить топливо, вживаючи навіть для порушування своїх бомбових літаків моторів Дізеля.

ТЕЩА В СТАРИННИХ ЧАСАХ

У Нюйорськім Университеті прочитав проф. Каспер Кремер, предсідник клясичного департаменту того университету, відчит про свої розсліди над найстаршим записаним в історії родом. Говорив, що вже в старинних часах молоді чоловіки мали часто клопоти зо своїми тещами.

ПАПА В КОРОЛЯ.

Ґенерал Асінарі, військовий адютант італійського короля Віктора Емануеля, витає папу Пія на границі між Ватиканом і Римом. Папа віддає тут візиту королеві Італії.

ГРОМАДЯНСТВО НА ДОПОМОГУ ЧЕТВЕРНЯТАМ

Міський уряд міста Нову, в Алабамі, ріжні бизнесові провідники й лікарі зацікавились удержанням при житті четверняти, що народилися в одного фармера, і склали для цеї цїли публичний комітет. Комітет дістає з усіх усюдів багато грошевих дарунків. Директор одної нафтової компанії вислав телеграфічно тисячу долярів.

ОДІННЯ З БАРАБОЛИННЯ

Консулят Злучених Держав у Ляйпціґу подав відомість департаментові торговлі в Вашинґтоні, що в Німеччині роблять тепер чоловічі убрання та ґазетний папір з бараболиння. Є це наслідок браку вовни та дерева.

ВІДКРИТТЯ КІСТЯКА ЗДЕРЖУЄ ДОПОМОГОВІ РОБОТИ

Робітники адміністрації допомогових праць, що працювали на площі поза школою на Проспект Стр. у Волдвику, Ню Джерзі, відкрили в землі кістяк. З огляду на те, що це вже другий кістяк на тій самій площі, уряд здержав роботи, поки прокураторія не розслідить справи.

Дехто каже, що кістяки знаходять на шкільній площі певно тому, що школу виставлено на старинному цвинтарищі індіян.

ХОТІВ ПОМОГТИ НІМЕЧЧИНІ, ПОКАРАВ СЕБЕ

В Ріджайні засуджено Макса Степа на рік тяжкої праці в тюрмі за те, що написав до Берліну листа, в якім повідомляв німецький уряд про свій винахід: таку торпеду для бомбардування згори, яку можнаб керувати радіом. Лист Степа був перехоплений „урядовим департаментом" і переданий кінній поліції, що такими справами займається. Степ висловив у своїм листі надію, що його винахід мабуть поможе німецькому урядові вийти переможцем з війни. Лист кінчиться так: „З німецьким поздоровленням. Гайль Ґітлєр!" У кімнаті Степа поліція знайшла досить добре вироблений рисунок повітряної торпеди. Степ каже, що він уродився в Юґославії і є громадянином юґославським. До Канади приїхав 1927 року. Йому 36 літ.

ЛЕТНИЧА БАЗА ДЛЯ ВІННІПЕҐУ

Домініяльного міністра оборони, Нормана Роджерса, відвідала делеґація манітобських торговців, з якою був і манітобський міністер Дж. С. Мекдермид, і домагався, щоб канадійський уряд збудував одну з військових летничих баз для вишколювання летунів і в місті Вінніпеґу. Міністер Роджерс сказав, що візьме під увагу домагання манітобської делеґації.

АНҐЛІЯ ВІДКИДАЄ АМЕРИКАНСЬКИЙ ПРОТЕСТ

ЛОНДОН. — Британське міністерство заграничних справ вислало до Вашинґтону відповідь на протест Злучених Держав у справі британської контролі американської почти. Анґлія стоїть далі на тому, що вона має право контролювати ту почту, шукаючи німецької контрабанди, бо в листах можуть бути брилянти, долари і т. п., себто засоби, за які Німеччина моглаб купувати зброю. Отже коли Анґлія може конфіскувати брилянти, висилані до Німеччини, то може й читати листи, шукаючи в них брилянтів, чи такого змісту, що вказує на те, де ті брилянти чи щось подібне можнаб дістати.

СОВЄТИ ВІДСТУПАЮТЬ НА ЦІЛОМУ ВОЄННОМУ ФРОНТІ

КОПЕНГАҐЕН. — З военних комунікатів, фінських і совєтських, як теж із звідомлень военних кореспондентів, виходить, що фінські частини вже окопуються на совєтській території, а Совети змушені всюди застановити дальші наступи та відступати. І то головно на півночі, де панує небувала студінь. Через надзвичайно сильні морози совєтські летуни не можуть навіть далі бомбардувати фінських міст. Фіни краще приспособлені до студени. Їхні летуни далі літають і бомбардують совєтське постачання, так, що багато совєтських частин голодують, бо цілковито відтяті від довозу поживи.

КОБИ ПОМІЧ НЕ ПРИЙШЛА ЗАПІЗНО.

ПАРИЖ. — Маршал Карло Манергайм, начальний командант фінської армії, подає, що фіни бороняться завзято перед совєтським наступом. Та їхні сили у порівнянні з совєтськими є 1 проти 50. А це значить, що Фінляндія зможе видержати напір тільки до якогось часу. Тому, якщо алянти хочуть їй допомогти, хай помагають зараз, бо інакше допомога готова прийти запізно.

АДОПТУЙТЕ ФІНСЬКІ МІСТА, ЗАКЛИКАЄ КАЛІО.

ҐЕЛЬСІНКІ. — Фінські міста є безборонні, бо Фінляндія завбога, щоб могла собі була дозволити на охорону міст протилетунськими гарматами і т. п. Але можуть тому допомогти американці, пересилаючи Фінляндії не так поживу, як літаки і гармати. Але пересилати їх у подарунку. От Вашинґтон міг би „адоптувати" Ґальсінкі і їх узброїти, Ню Йорк Віборґ, а Шікаґо Або. Таке дораджує фінський президент Каліо.

Типовий селянин.

Американський кореспондент Герольд Дені, описуючи фінського президента Калія, каже, що він не тільки виглядає на селянина, але і є селянином, людиною, що має надзвичайно симпатичний вигляд. Він гордиться тим, що є селянського роду і вважає себе фінським крайнім націоналістом, а ціле населення вважає його батьком краю. Його жінка теж селянка. Як її чоловіка вибрано президентом краю, вона не захотіла мешкати в пишній президентській палаті, а вернулась на своє господарство. Вона тепер стоїть на чолі допомогового комітету, що несе поміч фінським збігцям.

ПОЛЬЩА ЕКОНОМІЧНИМ ПАСИВОМ.

БЕРЛІН. — Німці не можуть закрити того, що покищо вони з Польщі нічого не мають, коли йде про економічні добра. Кажуть, що треба буде ждати до цьогорічних жнив, щоб виявилось, чи буде з польських земель яка користь. Покищо треба до них доплачувати, бо всюди слідне велике знищення.

ДЕРЖАВНА КОНТРОЛЯ НАФТОВОЇ ПРОДУКЦІЇ.

БУКАРЕШТ. — Королівським розпорядком установлено комісію, яка має орґанізувати і контролювати ввесь нафтовий промисл.

ІТАЛІЯ МОЖЕ ПІТИ ДО ВІЙНИ КОЖНОЇ ХВИЛИНИ.

РИМ. — На повище звертає увагу новий ґенеральний секретар фашистівської партії, яким є Еторе Муті. Каже, щоб себе не дурити тим, що Італія буде невтральною в безконечність. Підкреслив, що італійська політика не змінилась. І звертав увагу на те, щоб не давати себе дурити облесливим словам, що мають відноситись до Франції й Анґлії, які зачали входити з Італією в кращі відносини. Італійська політика є далі антидемократичною, антибольшевицькою і антибуржуазною.

ЩО Є З ҐДИНЕЮ?

ПАРИЖ. — Польська пристань Ґдиня, яку розбудовано з витратою величезного грошевого вкладу, представляє собою руїну. Польське місто стало німецьким, а польська людність мешкає тільки на передмістях. Завмер усякий торговельний рух.

НІМЕЧЧИНА ПРОГРАЄ ЕКОНОМІЧНО.

ЛОНДОН. — Таке подає Роналд Крос, британський міністер економічної війни. Він каже, що Німеччина знаходиться тепер під економічним оглядом у такому положенні, в якому знаходилася у минулій світовій війні по двох роках війни. Технічно вона сильніша тепер, ніж була передше, але опірна сила населення далеко слабша, бо населення було виставлене довгі роки на величезні обмеження щодо поживи, а попри те нерви завжди були напружені.

МИЛА НЕСПОДІВАНКА.

ЛОНДОН. — Фінське посольство відвідав якийсь незнайомий старий пан, який не хотів виявити імени й причини авдієнції та який дістався до кімнати фінського посла, висказав свій подив для хороброї Фінляндії і витягнув з кишені $25,000 та віддав їх на допомогу фінській боротьбі. Фінське посольство намагається довідатись, хто це був. Бо поки посол вийшов з дива, незнайомий відійшов.

"SVOBODA" (UKRAINIAN DAILY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Поодиноке число три центи.		Three cents a copy	
На рік	$6.00	One year	$6.00
На пів року	$3.25	Six months	$3.25
На три місяці	$1.75	Three months	$1.75
Число з суботи (з англійською частиною):		Saturday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.00	One year	$2.00
На пів року	$1.25	Six months	$1.25
В Джерзі Сіті і Заграницею:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$9.00	One year	$9.00
На пів року	$4.75	Six months	$.745
На три місяці	$2.50	Three months	$2.50

За оголошення редакція не відповідає.

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошуючий хоче мати своє оголошення.

Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. 4-0807.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

ЗМІНЕНІ НАСТРОЇ

Навіть поверховний перегляд політичного овиду в Америці мусить відкрити глибокі переміни в політичних настроях американського населення.

Ще не так давно в Америці загально панували так звані ізоляційні настрої. Яканебудь думка про якесь політичне посунення, що могло би втягнути Америку у війну в Европі, була згори осуджена і викликала відразу різкі протести. Хоч американська публична опінія була в більшості по стороні Англії й Франції, то всетаки, якби хто важився піднести думку про активну мілітарну допомогу цим державам, був би певно з місця наразився на невдачу. Америка симпатизувала з Англією й Францією, але війна в Европі була для американців европейською війною, яку самі чи так мали вирішити самі европейські держави. Американський уряд, котрого пробритійські симпатії дуже очевидні, держався строго політики невтральности.

Нині на наших очах американський уряд робить річи, яких кілька місяців тому він певно не був би важився робити. Він не лише висказує свої симпатії в певному напрямі, але й робить певні конкретні кроки, які є вже активним висловом його симпатій у великому конфлікті в Европі. І американська громадянська опінія, що ще не так давно була би такі кроки осудила, нині видно з ними симпатизує.

Чому треба приписати цю переміну настроїв, не трудно розслідити. Як кожний знає, зміна зайшла від того часу, як Німеччина й Росія ввійшли в порозуміння. Від тої хвилини, як получилися з собою німецький уряд, що від самого свого повстання проповідував війну всім, що йому противилися, та російський уряд, котрий від самого свого повстання постійно запевняв світ про свої миролюбні наміри супроти всіх і вся, від тої хвилини стала американська публична опінія повертатися в іншому напрямі. З цею хвилиною американське населення, до недавна ще байдужне до висліду війни в Европі, стало активно думати над питанням, що станеться, як теперішню війну справді виграють Німеччина й Росія.

Можливість такої вигри певно існує. Що вона принесла би з собою, нині ще важко сказати, одначе вже нині можна сказати, що вигра Росії й Німеччини принеслаб цілому світові, а в тому комплексі й Америці такі серіозні наслідки, що над ними вже нині муситься застановити всяка думаюча людина. Таборнити державні інтереси серед воюючих держав можна остаточно хіба війною. Цю консеквенцію вмішування Америки в европейські справи розуміють деякі американські політики й тому вони виступають проти активних кроків уряду на допомогу котрійнебудь воюючій державі, хочби вона найбільше на це заслугувала. За ними стоїть покищо ще американська політична опінія, котра має виразні симпатії в цій війні в Европі, але ще не рішена наставляти свої плечі за ті держави, з котрими вона симпатизує. Америка все ще не має почуття, що европейська війна зачіпає американські інтереси до живого, так, щоб за це аж воювати.

Е. Онацький (Рим).

УКРАЇНЦІ В НІМЕЧЧИНІ

Мій співрозмовник, тільки що прибув з Німеччини, де вспів добре приглянутись до умовин военного життя:

— Найгірше — це темрява... Ах, ця темрява! Ви подумайте, що там день кінчиться тепер у третій з половиною. Це значить, що в четвертій вже не можна виходити з дому...

— Заборонено?

— Ні, хто там заборони! Не можна виходити з дому, бо ризикуєш що хвилини власним життям, або щонайменше покаліченням. Треба ходити, витягнувши вперед руки, щоб не наштовхнутися на щось. Руками ще якось собі допомагаєш, але ноги все намагаються ступити чи до якоїсь ями, зірватися з пішоходу, чи зачепитися за якусь каменюку... Колиб ви знали, як це впливає на нерви!... Але поговоримо про щось інше. Вас певно цікавить питання, як живеться тепер українцям у Німеччині.

— Так, дійсно.

— В тій Німеччині, що нібито мала бути протагоністкою в розвою української політики... **Яке непорозуміння!** В усякому разі можу вас запевнити, що **тепер** Німеччина не відограє в українській політиці навіть мінімальної ролі. **Українська справа в політичній площині для Німеччини впрост не існує.** Є люди, які мають щодо цього інші погляди, мають далі якісь ілюзії, але я дуже добре приглянувся до німецького політичного життя, розмовляв з дуже багатьома визначними і впливовими німецькими людьми, і можу вас запевнити, що поки Фон Рібентроп користуватиметься в німецькій заграничній політиці тими величезними впливами, якими він користується, українська справа не відограватиме в німецькій політиці жадної ролі. Вона існуватиме й далі хіба тільки для Ґештапа, що матиме постійний нагляд над бувшими українськими політичними дiячами (не забувайте, що майже ввесь так званий уненрівський уряд, на чолі з Андрієм Лівицьким, перебуває в Варшаві!) та для місцевої адміністрації на бувших польських землях, що керується в свому відношенні до українців не перспективами якоїсь високої німецької політики, а чисто практичними, конюнктуральними інтересами.

— Що ви під тим розумієте?

— Маю на увазі німецьку політику на українських землях Засяння та Холмщини, де живе далі компактною масою яких 700,000 українців, що тільки поповнюються втікачами з західніх українських земель під большевицькою окупацією. Треба перш за все ствердити, що німці дуже радо приймають цих українських утікачів, і не тільки не роблять їм жадних труднощів, але навпаки, якщо вони посідають якінебудь мінімальні технічні вмілості та можуть виказатися посвідкою якоїсь української допомогової організації, що стверджує тотожність особи, то й дають їм якийсь варстат праці. Найтрудніще приходиться всяким професорам та іншим представникам, так би мовити, говорильних інтелігентних професій. Але зрештою і вони якось дають собі раду.

— Чим же ви пояснюєте таке відношення німців до українських утікачів?

— Перш за все переконанням, що кожний такий український утікач це найактивніший противник большевицьким симпатіям та большевицькій пропаганді, що розвивається під німецькою займанщиною на тлі не тільки великої економічної мізерії, але й національної ненависти польського населення до німецького займанця. Подруге, український утікач, поставлений силою подій у необхідність вибирати між московським большевиком, що нищить усяку можливість культурного життя, польським шовіністом, який позбавив його можливости праці, і німцем, що йому дає працю, ту працю приймає. Це цілком зрозуміло, що німець, почуваючи себе у ворожій країні як на вулькані, і не довіряючи ані полякам, ані жидам, мусить обходитись трохи лекше хоч з українцями — місцевими і втікачами. Але, ще раз підкреслюю, тут нема жадної високої політики. Це тільки випадковий збіг обставин, що вимагає негайного, чисто практичного вирішення.

— І це вирішення?...

— І це вирішення зводиться тільки до більш-менш зносної розвязки проблеми економічного існування тисяч українських родин і одиниць, що знайшлися були над краєчком жахливої прірви...

— А як стоїть справа з переселенням українського населення з Холмщини і Засяння (Лемківщини) до Совєтчини?

— Ця справа досить скомплікована і зустрічає досі чималі труднощі. Річ у тім, що **всі** німці, які живуть у Західній Україні (в Галичині і на Волині), заявляють одноголосно, що бажають виїхати до Німеччини. Совєтський режім відразу відродив у них непереможну тугу за батьківщиною, що її колись залишили їхні діди і прадіди, шукаючи щастя на багатій українській землі. До тогож, згідно з договором, німці обіцяють дати кожному переселенцеві маєток, рівний тому, який він посідав. І німці вірять, що так і буде, як їм німецький уряд обіцяє. Тому вони всі хотять виїздити. Та совєтському урядові це не до вподоби. І це причина, чому, не вважаючи на вже давнє заключення відповідного договору, відповідні комісії змогли виїхати на працю тільки два тижні тому. На чолі німецької комісії, що виїхала до Совєтчини, стоїть між іншими д-р Кох, сам німець, уроджений у східній Галичині, що свого часу приймав активну участь, як старшина, в галицькій українській армії, але після скінчення визвольної війни виемігрував до Німеччини...

Таксамо і на українські землі, що залишилися під німцями, виїхала теж совєтська комісія, яка веде пропаганду між селянами, щоб їхали до Совєтчини, вихвалюючи „райське" чи, як тепер більш прийнято говорити, „радісне" життя в Совєтському Союзі. Але їхня пропаганда великого успіху не має. Західньо-українські землі занадто близькі, і засянські селяни вже дуже добре знають, що то за „радість" запанувала на тих землях... Німці оповістили, що переселення відбуватиметься на підставі повної добровільности, і дійсно ніяк не вплинуть на населення...

— Чи українці понесли багато втрат підчас німецько-польської війни?

— Відсотково далеко менше від поляків. Щодо наших інтелектуальних сил, що перебували на землях теперішньої німецької окупації, то втрати взагалі були незначні. Дуже багато наших людей перебувало, як відомо, у Варшаві. Та навіть там, не вважаючи на велике бомбардування міста і на бої, що там відбувалися, наші люди особисто (не кажу — матеріяльно!) мало потерпіли. Тепер у Варшаві функціонує офіційно Український Центральний Комітет, що опікується українцями. На його чолі знаходиться відомий письменник Юрій Липа. Крім нього в склад того Комітету входять іще Ганна Липа, редактор Гладилович, Осип Назарук і якийсь представник від колишнього польонізаційного уненрівського Центрального Комітету. Німці віддали цьому Комітетові один з кращих варшавських кінематографів, „Атлянтис", з якого доходи мають іти на потреби Укр. Центрального Комітету. Вся трудність полягає тільки в тому, що в українців зовсім нема ніяких капіталів, щоб такі підприємства направити і вести...

Великий клопіт викликає також питання колишньої православної автокефальної церкви, що несподівано втратила свою автокефальність, бо варшавська епархія, через самовідречення Діонісія, опинилася в руках берлінського православного епископа, що особисто симпатизує з українцями, але ерархічно залежить від карловецького православного українського митрополита Анастасія. Автокефалія православної церкви в Польщі, при відповідній політиці, легко моглаб перетворитися в автокефалію української прав. церкви в Польщі (чи то під німецькою займанщиною) і тому перехід варшавської епархії в руки берлінського епископа викликав серед українців велике незадоволення. Іде тепер великий рух за висвячення окремого українського епископа (епископ Полікарп Луцький залишився під большевиками), і з цього приводу найбільші симпатії скупчуються навкруги кандидатури проф. Ів. Огієнка, відомого видавця журналу „Рідна Мова". Але ще не знати, як розвинуться події.

ЧИ ТЕПЕРІШНЯ ВІЙНА ЗНИЩИТЬ ЦИВІЛІЗАЦІЮ?

Відомий американський письменник лівого радикального напрямку, Теодор Драйзер, відновів в американським часописі „Камон Сенс" на питання, „чи теперішня війна може знищити цивілізацію на сході".

На вступі твердить Драйзер, що слово цивілізація в такім змислі, який йому надає капіталістична пропаганда, видається йому підозрілим. З того писання видко, що Драйзер має інше поняття про цивілізацію, як капіталістична преса, яка рятунок імперіялізму й капіталізму, яким загрожує теперішня війна, зве рятування цивілізації. Драйзер твердить, що цивілізація є таким старим явищем, як світ і людськість. Він каже дальше, і це не улягає сумнівові, що культура й цивілізація завжди підпадали всіляким змінам і все ще підпадають і будуть підпадати змінам, бо це залежне від того, які зміни переживає ще й тепер ціле людство на широкім світі. Суспільні устрої повстають і гинуть, цивілізація й культура в одних частях світу підупадає або й гине, одначе саме тоді починає процвитати в інших частях землі. Це залежить головно від умовин, які там існують. Тому можна сказати, що культура й цивілізація існують і будуть так довго існувати, як довго існує світ, лиш форма тої цивілізації буде підлягати змінам, відповідно до суспільного устрою. На свої твердження Драйзер наводить цілу низку інтересних і повчальних прикладів, які бере з дотеперішньої історії. Деякі вчені твердять, що наша земля була колись частиною величезної і розпаленої звізди, котра розпалася на часті й створила осібні, кружачі довкола своєї осі тіла. Людство бере участь у тім круженні, котре триває від 200 до 300 тисяч літ. Упродовж того часу людство розвивалось, поступало вперед і творило те, що зветься культурою й цивілізацією.

Темрява середньовіччя.

Драйзер признає, що людство вже в нашій добі, меньше-більше між 5 і 13 століттям, переживало вповні цивілізацію або т. зв. темряву середньовіччя. Але це діялось лише в західній Европі. Не треба одначе забувати, що водночас у Китаю процвитала висока культура (Конфуцій), яка полишила по собі нечуване багатство в ділянці літератури, штуки, архітектури, різьби і т. д. аж до наших часів. По Китаю і Японії наступила Індія зо своєю славною фільософією Брами і Будди. Вплив цієї цивілізації був такий могутній, що дається зауважити в пізніщих, найбільших европейських фільософів Канта, Геґля, Шопенгавера, Ґетого, Ніцше й Емерсона. Ще перед Індією процвитала цивілізація й культура в Єгипті, а опісля в Греції й Римі. Потім італійське відродження (Ренесанс), а дальше наступає висока культура в Англії, Франції, Нідерляндії або в дійсності Голяндії і Бельгії, Німеччині й Америці. Прийшли часи винаходу машин і період розцвиту стислих наук, а опісля теперішня наша цивілізація. Промощували їй дорогу Велика Французька Революція, американська громадянська війна, знесення невільництва й звільнення мас населення від панщини в европейських державах, в підприємствах і недавня революція в Росії, яка обгорнула одну шесту земної кулі. Опісля згадує Драйзер про Совєтський Союз і як невилікувальний іще радикал, каже, що він вибився під кілька оглядами на 1-ше місце, замікаючи вічі на ті жорстокі варварства і нелюдське трактування людини, що там мають місце. Він перебачує в нім зорю соціялістичної цивілізації, хоч дійсні, а не заморочені азійським комунізмом европейські соціялісти нічого подібного там не бачуть, хіба відновлений азійський деспотизм, жорстоке варварство, а все те прикрите вже европейським більфом й азійською самохвальбою.

Не зважаючи на згадані деякі хиби, стаття Драйзера перенята оптимізмом, з якого пробивається глибока фільософічна думка, яка повчає нас, що від багатьох тисяч літ на світі приходить до змін, як теж трапляються зміни в розвитку людства. Одначе смолоскип цивілізації і культури, хоч пригасає в одних частях світу, то в інших частях з тим більшою силою і живіше палахкотить. Він також твердить, що з теперішнього застою назадництва, варварства й воєн вийде людство на нові вий широкий шлях нової, високої культури і цивілізації. Драйзер твердить вкінці, що цивілізація таки не згине в теперішній війні і що її не треба утотожнювати з тим або іншим переминаючим суспільним устроєм.

Клявдія Бобикевич.

У ТІНІ ГЕРОЇВ

(Спомин з недавньо минулого).

9)

Цим разом діло змінилося. Я знову відвідала мені так добре відомі місця, що були покриті сніжно-білим рядном. Але я вже не мала очей для мого старого знайомого, для лісу. В мене були важні думки, що заповнили голову. Я пісала Івана з дітьми по ялинку, а сама лишилася на санях.

Якже це можливо, щоби в осередку Европи 40-міліоновий нарід отак пропадав без якоїнебудь помочи? Така крайньо бідна Фінляндія змогла знайти спосіб виховзнутися зпід чобота Москви. Польща, Литва, Лотва, Естонія, всі вони якось успіли вихіснувати підходячу хвилину й відлучитися від велитня на глиняних ногах... Лише наша пребагата Україна цього не змогла... І такі страшні жертви понесла на жертвенник волі й слави! І те все начеб у воду впало? А найкращі сини, борці за волю скитаються по чужині, в голоді й холоді. Як цьому зарадити, як змінити?

Такий неописаний біль і жаль обхопив душу. Така страшна безнадійність і розпука...

Невжеж лише ми в ярмі? Лише ми в неволі, лише ми такі понижені, на своїй, не нашій землі? І власне ця найбагатша земля в Европі, той плодючий чорнозем, що його німці в 1918 р. цілими поїздами вивозили до себе в Німеччину, він наше нещастя? Всякий хоче його посідати? І всякі зайди, вороги, тягнуть з нього найбільше хісна, а його автохтонів гноблять, випирають, виганяють, уярмлюють та вбивають?

На ці думки така хвиля ненависти й люти обхопили мене, всі мої чуття, що аж серце сильніше забилось, а гаряча хвиля крови вдарила в голову. Такі думки були наче ударом довбнею по голові...

Я все страшенно відчувала поневолення, пониження й рабство, що приходилося переживати в останніх літах нашому українському народові. Але я бачила також його великі поступи й осягнення на кожнім полі. Цей факт успокоював мій великий біль. Заміряна, задивлена все в будучину, певну, недалеку майбутність, я йшла попри дійсність із закритими очима. Я звертала замало уваги на всі прояви твердого, безпощадного життя. Аж тут вирвав мене цей випадок з мого мріяння. Гола дійсність шкірила свої страшні зуби. Голод, біда, нужда й інші безіменні страждання борців за волю.

Цеж мусять знати й бачити наші проводирі? Де є наші великі мужі, наші політики, дипльомати? Чиж лише в мої очі бє та страшна кривда? І щож я зможу помогти — малесенька мурашка?...

Хотілось іти від хати до хати, гримати кулаками в кожні двері й кричати до всіх: „Гляньте! Борці за волю скитаються, голодують, бідують із жінками й дрібними дітьми. Не політикуймо більше, не розкладаймося на дрібні маловартні партії, а творім один цільний нарід. Бо маємо одну велику мету! Тоді може й здобудемо щиру приязнь якого сильного народу, що поможе нам у нашій визвольній боротьбі. Всі разом ми велика сила — не одиницями!"

Я мусіла скинути з себе тепле футро, щоб охолодитися. Щоби вспокоїтися хоч трохи й запанувати над страшним зворушенням.

(Дальше буде).

НА РІЖНІ ТЕМИ

ВИБИРАЙ СОБІ, КОТРИЙ ТОБІ МИЛИЙ.

Ґустав Ґаґенав, бувший офіцир шведської кавалерії, що колись був адютантом фінського маршала Манергайма, а тепер займається тренуванням коней в Америці, заговорив про вигляди російсько-фінської війни. Він говорив представникам американських газет:

„Нема абсолютно найменшого сумніву щодо висліду (російсько - фінської) війни. Фінляндія не може бути побита Росією, без огляду на те, як довго буде тривати війна".

У той самий день у тих самих газетах писав американець ґенерал Гю С. Джансон:

„Беручи все під увагу, мілітарні вигляди Джова Сталіна не такі рожеві. Всеж таки ми не повинні дурити себе в справі геройської й майстерної оборони Фінляндії. Як більше фактів виходить наверх, оборона маршала Манергайма виглядає світлою кампанією, яку лише знає історія. Але вже з самої природи військових річей того роду річ не може йти в безконечність... Переважаючі числа й перевага металю дуже правдоподібно вирішить питання на довгу мету".

Отже тепер ще не знаємо, як скінчиться російсько-фінська війна. Але дізнаємося за якийсь час. Як доживемо.

РОЗЧАРОВАНІ.

Багато людей у світі розчаровані війною.

Одні сподівалися, що вона більше крівава, ніж остання, а тимчасом жовніри в цій війні більше сидять, ніж воюють.

Інші сподівалися, що Америка збере всі воєнні зиски й поволі переведе з Европи за океан усе золото з Англії й Франції. Обчислення золотих резерв в Англії й Франції показують, що ці резерви не зменшуються. Що більше, Америка й не дуже спішиться перевезти їх до себе.

ТЕЖ ПОРІВНЯННЯ НА ЧАСІ.

Увесь запас золотої резерви Англії, Франції, Канади й інших країв британської імперії виносить 8 біліонів 444 міліони долярів.

Золота резерва Німеччини виносить 160 міліонів долярів. Ця ріжниця грає свою ролю у війні.

ПРИЯТЕЛЬСТВО.

Проф. Джесі Г. Нюлон написав у своїй статті „Слабі сторони ізоляції", що Америка повинна не датися втягнути в другу світову війну, а рівночасно закинути вдавати з себе невтральну та помагати Франції й Англії виграти війну.

Відомий журналіст Гарі Елмер Барнс каже, що він мусить виступити проти цеї думки проф. Нюлона передовсім тому, що він уважає професора Нюлона своїм приятелем.

Це може комусь видатися цікавим обявом приятельства. Ми часто думаємо, що приятельство саме в тому й лежить, щоби притакувати приятелеві, щоб він не говорив би.

Одначе застановімся на хвилину над словами д-ра Барнса: Котрий є кращий приятель? Чи той, що справить неправдиві слова свого приятеля, чи той, що їм притакне, хоч знає, що вони неправдиві?

ЗВІДКИ ВЗЯЛАСЯ КОЛИСКА?

Проф. Нюлон каже, що Америка повинна заступитися за Англію, не оглядаючися на те, що Англія не є досконала демократія, бо, мовляв, Англія є колискою демократії.

Його приятель Барнс каже, що коли вже шукати, котрий край був колискою демократії, то з такою само слушністю, з якою проф. Нюлон знаходить її в Англії, можна її знайти в Німеччині.

Під колискою демократії треба розуміти вислови великих людей про потребу демократії. Також вислови сказали в Німеччині давно вже такі визначні німці, як найбільший німецький фільософ Кант та найбільший поет Гете.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

ГЕМТРЕМК, МІШ.

Висвітлення фільми.

Веселі, а водночас сумні хвилини переживала наша місцева українська громада в часі висвітловання української фільми, що відбивала дійсне українське життя в старім краю. Висвітлювано український Йордан у Львові, похорон ґенерала Тарнавського і закінчення урядування Рідної Школи у Львові.

На тук фільму прийшли місцеві громадяни громадно, не звертаючи уваги на свої ріжниці. Бо кожний бажав подивитися бодай у фільмі на те, що робить старий край, та разом з братами в старім краю пережити хвилини великого духового піднесення.

Зворушувалося серце, дивлячись на довгий церковний похід, з масами людей, зо священиками та єпископами. Кожний із приявних нагадав собі ті хвилини, коли то він сам разом з українською громадою в подібний спосіб святкував такий Йордан. На сцені денеде почулись хлипання. Велике враження викликав також похорон ґенерала Тарнавського. Непроглядні маси народу маширують у дисциплінованих рядах. Серед почесних гостей видно старенького митрополита Шептицького і такогож старенького д-ра Костя Левицького. Домовину виносять ветерани У. Г. Армії і кладуть її на віз, запряжений в чотири пари карих коней. За домовиною йдуть українські інваліди, представники всіх наших національних інституцій. Нарешті приходить на цвинтар і ховають пана отамана в сиру землю глибоко.

Гарна є також сцена з діяльности Рідної Школи, де дітвора робить ріжні вправи, а великий здвиг народу приглядається до них.

На хвилину ті, що дивились на фільму, забули, що вони знаходяться далеко, в Америці. Під враженням тих картин вони перенеслись душею в Рідний Край. А коли фільма скінчилась, неодному зродилась думка, що тепер діється там, де під кермою Рідної Школи виховувалась так гарно наша дітвора.

Що сталося зо старенькими провідниками, д-ром Костем Левицьким, митрополитом Шептицьким? Давня польська влада була бругальна, жорстока. Але яке „визволення" принесла їм не менше брутальна червона Москва? Тяжка доля нашого рідного краю повинна нас усіх зєдинити і поставити разом до праці над визволенням.

Йосиф Крупка.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ШІКАҐО, ІЛЛ. Місячні збори Сестр. Благовіщення від. 125, відбудуться в неділю, 21. січня, в год. 12:30 сполудня в парохіяльній гали при Оклей і Райс ул. Просимо прибути на час. — Ольга Оленець, предс.; Розалія Сидорик, кас.; Іванка Подола, секр.

ПАСЕЙК, Н. ДЖ. Місячні збори Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 42. відбудуться в неділю, 21. січня, в год 2. пополудні, в У. Н. Домі, 237 Говп Ев. Позамісцевих членів повідомляється, що відділовий уряд на рік 1940 зістав вибраний в цілости той самий, що був минулого року. — В. Юсипчук, предс.; В. Лелет, кас.; П. Головачук, секр фін.

СКРЕНТОН, ПА. Річні збори Бр. св. Василія, від. 229., відбудуться в неділю, 21. січня, зараз по Сл. Божій в церковній галі на Семій улиці. Просимо кожного члена і членицю, щоби прибути на означений час, а не присилали дітей на збори. — Уряд.

"HUTZULSHCHYNA" and "HALYCHYNA" produced by Kalyna Film Company in 1938, was brought from Western Ukraine by Mykola Novak in order to acquaint the people with the life of the Ukrainians.

УВАГА! АМСТЕРДАМ, Н. Й., ТРОЙ, Н. Й., ПІТСФІЛД, МАС., І ЮТИКА, Н. Й. УВАГА!

УКРАЇНСЬКІ ЗВУКОВІ ФІЛЬМИ

„ГАЛИЧИНА" І „ГУЦУЛЬЩИНА"

будуть висвітлені, як слідує:

АМСТЕРДАМ, Н. Й. — в Укр. Церковній Салі, PULASKI ST., в СУБОТУ, 20. січня, початок у год. 7. вечером.

ПІТСФІЛД, МАС. — в салі CURTIN HALL, PECKS ROAD, в НЕДІЛЮ, 21. січня, початок від год. 2. пополудні.

ТРОЙ, Н. Й. — в Укр. Нар. Домі, 391 — 2nd AVE., в НЕДІЛЮ, 21. січня, початок від год. 7. вечером.

ЮТИКА, Н. Й. — в Українській салі, 209 FIRST ST., в ПЯТНИЦЮ, 26. січня, початок від год. 7. вечером.

За численну участь щиро дякує

Укр. Фільмова Спілка „КАЛИНА".

УВАГА! НЮ ЙОРК І ОКОЛИЦЯ! УВАГА!

ЗАХОДАМИ ЦЕНТР. КОМІТЕТУ УКРАЇНСЬКИХ НАЦІОНАЛЬНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ МІСТА НЮ ЙОРКУ, Н. Й.

—: відбудеться :—

АКАДЕМІЯ

ЗЛУКИ УКРАЇНСЬКИХ ЗЕМЕЛЬ

В НЕДІЛЮ, 21. СІЧНЯ 1940 Р.

в год. 2. пополудні,

В САЛИ КАРПАТІЯ,

217 Іст 6. Стр. Ню Йорк, Н. Й.

В програмі: виступи Хору „Думка" під проводом пр. Ю. Кереченка, промови п. Евгена Ляховича, Романа Лапійки (по анґлійськи). Вступ за добровільними датками.

НЮАРК, Н. ДЖ. — П—О—З—І—Р!!

КЛИЧЕМО: Всі українські церковні громади, організації, товариства, відділи У. Р. Союзу, відділи У. Н. Союзу, братства, сестрицтва, клюби (крім московських попихачів) на

РІЧНІ ЗБОРИ УКР. ЦЕНТР. РАДИ МІСТА НЮАРКУ

ДНЯ 22. СІЧНЯ, ПОНЕДІЛОК, В ГОДИНІ 8. ВЕЧЕРОМ.

В ГАЛІ УКР. ПРЕЗВИТЕРСЬКОЇ ЦЕРКВИ

49 Beacon Street, Newark, N. J.

Вишліть по два делегати.

Укр. Центр. Рада в Нюарку, Н. Дж.

УВАГА! ПРОВІДЕНС, Р. АЙ., І ОКОЛИЦЯ! УВАГА!

УКРАЇНСЬКА ПРАВОСЛАВНА ГРОМАДА

устроює з нагоди св. Богоявлення

СПІЛЬНИЙ ОБІД

і виставу-комедію на 1 дію

„ЖЕНИХ З МІСТА"

В НЕДІЛЮ, 21. СІЧНЯ (JANUARY 21, 1940)

В САЛІ K. of P. HALL, 380 ELMWOOD AVE., PROVIDENCE, R. I.

Початок у годині 2. поп.

Отсим маємо честь запросити всіх українців до численної участи. За добру забаву і вдоволення ручить Комітет.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ЩО ДУМАЮТЬ ПРО СОВЄТСЬКИЙ ТЕРОР У ГАЛИЧИНІ?

Один з наших громадян одержав від одного з визначних українських діячів в Европі листа, в якому знаходимо такий уступ:

„З одержаних вістей з Буковини і Галичини виходить, що румуни „почемніли", а совєтники (себто совєтські війська. — Ред.), що злетіли на Галичину, не можуть вийти з дива, що там люди їдять, пють і одягаються ліпше ніж у Совєтчині. Отже зараз взялися забирати товари для себе, а також і людей. Вивозять усе, що лиш їм може придатись. Тому настає велика дорожнеча. Як хто на зборах відважиться запитати про наміри совєтників, зараз зникає, так наступної ночі, без сліду, щоб не потребував ставити допити на других сходинах. Совєтники мають свою, добре випробувану методу: нікого не судять, не допитують, не пояснюють, лише усувають мовчки, напотемки, і відсилають у безвісті без гомону... Прямо нікого не допустять до якогсь спротиву. Тому не диво, що всюди видніють червоні прапори. Виглядає, що ніби українці стали однодушні, одностайні, однодумні"...

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

RANKIN, PA. The Brastwo St. Hryhora of Ukrainian National Associaion, Branch 24 of Rankin, will hold its regular monthly meeting Sunday, January 21, 1940, at Ukrainian Sitch Hall, 101 Hawkins Avenue, Rankin, at 6 P. M. It is requested that all members attend this meeting because of important matters to be brought. — Bohdan Futryk, Sec.

МАЛОВІДОМІ ПОЛІТИКИ ДЕМОКРАТИЧНОЇ ПАРТІЇ, ЩО ОДНАЧЕ МАЮТЬ ВИГЛЯДИ СТАТИ ДО ВИБОРУ НА УРЯД ПРЕЗИДЕНТА ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ У 1940. Р.

CLYDE R. HOEY
Governor of North Carolina

BENNETT CHAMP CLARK
Senator from Missouri

BURTON K. WHEELER
Senator from Montana

MILLARD E. TYDINGS
Senator from Maryland

WALTER F. GEORGE
Senator from Georgia

LLOYD C. STARK
Governor of Missouri

ВЕСТ САЙД, Н. Й. Збори Тов. Свобода, від. 194, відбудуться в суботу, 20. січня, під ч. 568 — 9. Ев. в годині 8. ввечір. Проситься прибути й вирівнати довги з минулого року. Хто з членів не буде присутний на зборах, відділ не буде відповідальний за його місячну вкладку. — Гаврило Заканич, предс.; Теодор Пітула, кас.; Стефан Гнатишин, фін. секр.

КІРКЛЕН ЛЕЙК, ОНТ. Річні збори Тов. ім. Біласа й Данилишина, від. 446, відбулися 1. січня 1940. р. До уряду вибрано: Василь Воробець, предс.; Дмитро Фенюк, секр.; М. Пащин, кас.; — Р. Сверлик, бувший секр.

ВУНСОКЕТ, Р. АЙ. Річні збори Тов. Запорозька Січ, від. 206, відбудуться в неділю, 21. січня, в 1. годині пополудні, в церковній гали, 74 Гаріс Ев. Зістав вибраний уряд на рік 1940.: О. Косюк, предс.; Н. Вецал, заст.; П. Стойко, кас.; І. Околіта, заст.; І. Кокольський, секр. фін.; М. Яцишин, заст.; П. Сталений, секр. рек.; І. Тепер, заст.; М. Копернюк, Т. Лаба, В. Дудун, контрольна комісія; І. Коцюба, І. Стрик, М. Фірман, О. Колісник, надзирателі хорих; Ю. Самборський, М. Проборівський, В. Козак, мирові судії; Й. Кава, капітан; І. Паньків, бібліотекар; І. Комуніцький, П. Соломко, прапорщики; Й. Виснянський, Й. Ключевич, дверники. Обовязком членів прибути на ці збори. Буде контроля і уряд здавати звіти з діловодства за рік 1939. Кандидати, котрі хотілиби вписатися в члени до Тов. і до У. Н. Союзу, нехай зголосяться на зборах. — Іван Кокольський, секр.

ІРОНДЕКВІТ, Н. Й. Місячні збори Тов. ім. Т. Шевченка, від. 289, відбудуться в неділю, 21. січня, в годині 2. пополудні в товариша Дроня. Збори перенесено з причини Нового Року. Проситься членів прибути на ті збори на означений час, бо маємо важні справи до полагодження. На минулих зборах вибрано такий уряд на рік 1940: Василь Гусар, предс.; Іван Мелех, заст.; Никола Головка, секр. Стефан Головка, заст.; Петро Дронь, кас.; Теодор Задорожний, заст.; Софія Коритко, Андрій Гусар, контрольори; Дмитро Коритко і Текля Гусар, надз. хорих. — Н. Головка, секретар.

ВЕСТ ІСТОН, ПА. На річних зборах Тов. Богдана Хмельницького, від. 137, котрі відбулися 17. грудня 1939. вибрано новий уряд на 1940. рік як слідує: Филимон Саґатий, предс.; Іван Дишевський, заст.; Стефан Колодруб, секр; Михайло Колодруб, заст.; Микола Підгайний, кас.; Теодор Фотій, заст.; контрольори: Василь Савчук, Дмитро Вересюк і Мирон Загоруйко; опікуни хорих: Іван Рудавський і Григорій Яворський; до прапорів: Йосиф Колодруб і Михайло Вересюк. Збори в 1940. р. будуть відбуватися в трету неділю кожного місяця в гали парохіяльній. Перші місячні збори відбудуться в неділю, 21. січня, в годині 2. пополудні. Проситься членів прибувати частійше на збори. — Ст. Колодруб, секр.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ. Місячні збори Тов. Дарахівщина, від. 275., відбудуться в неділю, 21. січня, точно в 6. годині вечером. Члени й членкиці, місцеві і позамісцеві, будуть ласка зійтися на ті збори, бо є важні справи до полагодження. Рівнож прошу добре завважити в часописи Свободі, що збори будуть відбуватись в році 1940. в другу неділю в місяці, а не в суботу. Рівнож проситься довгуючих членів прибути і вирівняти свої залеглости, бо в противнім разі будуть суспендовані. — Ґречин, предс.; Рибак, рек. секр.

САТПОРТ, КОНН. Місячний мітинг Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 84, відбудеться в неділю, 21. січня в годині 3. пополудні, в Укр. Нар. Домі, 279 Кінгс Гайвей, Вест Савтпорт, Конн. Проситься всіх членькинь і членів, старших і нових прибути на цей мітинг, бо буде роздача платничих книжочок і відзнак, котрі знаходяться в секретаря, вибір делегата чи делегатів на Всеукраїнський Національний Конгрес, котрий має відбутися 16—17 березня 1940. в Ню Йорку і ще інші важні ухвали. Дорогі Товаришки й Товарищі, не чекайте, щоби аж секретар ходив по хатах і збирав вкладки, але для добра У. Н. Союзу, для добра Тов. і для добра нашої Дорогої Неньки України прийдіть на мітинг і нарадуймося — обговорюймо так, щоби було найліпше для всіх нас. — Никола Ґайда, предс.; Іван Сендзік, кас.; Петро Дудко, секретар.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ. Місячні збори Тов. Укр. Січ, від. 170, відбудуться в неділю, 21. січня, в Укр. Нар. Домі, 181 Фліт ул. Проситься членів і відділових урядників прийти на збори для полагодження справ на біжучий рік. На річних зборах дня 31. грудня вибрано отсей від. уряд на 1940.: С. Безушко, предс.; Ю. Тисаровський, заст.; М. Фурка, кас.; В. Цан, заст.; Т. Наконечний, фін. і рек. секр.; І. Дубик, заст. П. Мелень і О. Логин: контрольори; І. Моравський, надзиратель хорих. Радні відділу: І. Гусар, М. Клапко, І. Грабар, Е. Онуфрів, О. Попик, В. Каричорт. Збори будуть відбуватись, як звичайно, в третю неділю в місяці. — Т. Наконечний, фін. і рек. секр.: 16 Sanford Pl., Jersey City, N. J.

Заходом Укр. Торг. Радіо Програми, наданавої зо стації WHOM кожної суботи в 3:30 пополудні

—: відбудеться :—

ПЕРШИЙ

РАДІО БАЛЬ

В НЕДІЛЮ, 21. СІЧНЯ

в Салі КАРПАТІЯ ГОЛ.
217 Іст 6. вул. в Ню Йорку.
Початок балю 6. год. вечера.

ВСТУП 40 ц.

Першорядна музика — Петра Ґураля.

Запрошують нюйорських і доокружних гостей,

Красновська—Жуковський. 14-5

ЩО Є В КАЛЕНДАРІ СВОБОДИ на 1940 рік

I.

1) Календаріюм.
2) Як люди угадують погоду.
3) Одностайний час.
4) Літній час.
5) Початок Нового Року.
6) Цей рік у рахубі часу.
7) Як порівняти мірила на термометрах.
8) З Новим Роком (поезія).
9) З Новим Роком — з новою вірою в побіду.

II.

10) П. Куліш: Україна (поема).
11) Київ (з ілюстраціями).
12) О. Олесь: „Красне Сонце".
13) Про Київську Лавру (Народня Леґенда).
14) Про Золоті Ворота (з ілюстраціями).
15) Переказ про оборону Києва.
16) І. Крипякевич: Старинний Львів (з ілюстраціями).
17) Галич.
18) Тор Лянґе: Україна в очах чужинця (з ілюстраціями).
19) Іван Нечуй-Левицький: Ярами України.
20) О. Стороженко: Краса українського степу.
21) В. Залізняк: Моя вітчина.
22) Байдаком через пороги Дніпра (з ілюстраціями).
23) М. Чернявський: Пороги (поема).
24) М. Сумцов: Краса українських народніх пісень.

III.

25) Про те, чому українці гайдамаки (Народня леґенда).
26) В. Липинський: Про славного запорозького ватажка Данила Нечая.
27) Б. Лепкий: В побіду вір (поезія).
28) Дума про смерть Козака-кобзаря.
29) О. Кониський: Сподівання (поезія).
20) В. Будзиновський: Поляки про велич Хмельницького (з ілюстраціями).
31) О. Г.: З універсалів Хмельницького.
32) Степан Руданський: До України (поема).
33) Промова на похороні Богдана Хмельницького (з ілюстраціями).
34) Серце Мазепи (любовні листи Мазепи до Мотрі Кочубеївної).
35) В. Тесар: Чар Довбуша.
36) П. Куліш: Степ о півдні (поезія).
37) Україна в осуді німецького природника.
38) Бальзак про Україну.
39) Чар української ночі.

IV.

40) Як український закон шанував жінку.
41) Українська жінка в історії.
42) М. Надлиманський: Полк іде (поезія).
43) І. Филипчак: Бойківщина.

V.

44) Е. Ляхович: Економічні прямування.
45) Новочасна війна.
46) Містер ФЛІС.
47) Які функції публичного нотаря в Америці?
48) Цертифікати реєстрації для безправних імігрантів.
49) Як забезпечити свій винахід.
50) Американці всі — імігранти всі.

VI.

51) Микола Мурашко: Скільки вплачують члени, а скільки У. Н. Союз виплачує?
52) Роман Слободян: Майно У. Н. Союзу як певна запорука членських інвестицій.
53) Дмитро Галичин: Українська твердиня в Америці.

VII.

54) Б. Р.: З історії української преси.

VIII.

55) Правила про працю малолітків.
56) Що коштує життя на селі.
57) Самі себе не знають і самі себе не люблять...
58) З науки про людину.
59) Вага тіла й довговічність.
60) Апетит на мясо.

IX.

61) Коломийки Карпатської України.
62) Всячина, жарти, ілюстрації, оповістки.

Ціна 50 центів.

Замовляйте:

"SVOBODA"
81-83 GRAND STREET,
P. O. BOX 346,
JERSEY CITY, N. J.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Місячні збори Бр. св. Йосафата від. 217, відбудуться в неділю, 21. січня, в галі парохіяльній, 303 Гудсон улиця. Обовязково всі члени, як місцеві, так і позамісцеві, мають явитися на зборах, бо є важні справи до вирішення. Уряд і контр. комісія дадуть справоздання касове за цілий рік. Уряд на 1940. рік зістав вибраний слідуючий: Михайло Рудий, предс.; Василь Гречук заст.; Андрій Іванів, секр.; Іван Базів, заст.; Петро Паснак, кас.; Ілля Дмитрук, заст.; контр. комісія: Роман Шевчук, Михайло Яцула, Василь Гранковський; надзирателі хорих: Микола Воляк, Іван Швець мол., Марія Мельник, Матвій Хмеляк; над контр. Микола Луцишин; господар галі: Іван Луцишин, Дмитро Белей; прапорчики: Дмитро Дачів, Семен Костів; старший брат Дмитро Маціковський. Довгуючих членів напоминається, щоби в тім році платили свої вкладки точно що місяця, бо як ні, то будуть суспендовані. — Мих. Рудий, предс.; Кузма Гупка, кас.; Андрій Іванів, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. Річні збори Бр. св. Юрія, 239 відділ, відбудуться в суботу, 20. січня, точно в год. 8. ввечір. Біжучі справи буде полагоджувати секретар від год. 6. ввечір. З огляду на звіт контрольної комісії та вибір нового уряду на біжучий рік приявність кожного члена обовязкова. Рівнож просимо привести на збори нових членів. — Уряд.

КАРТЕРЕТ, Н. ДЖ. Місячні збори Тов. Запорозька Січ, від. 342, відбудуться в неділю, 21. січня, в годині 2. пополудні в галі церковній. На річнім мітінгу, 1. січня 1940. р. зістав вибраний такий уряд на 1940. рік: С. Кущий, предс.; А. Скоцепец, зас.; І. Маркович, секр.; Н. Мачузак, заст.; Н. Крупа, кас; І. Савчак, заст.; Гр. Гайдук, Н. Кіра і П. Білинський, контрольори; надзирателі хорих: Н. Гамадик, Т. Космовський, П. Вуй; хорунжий: В. Гадиняк; кошовий: Я. Бартко; господар галі: В. Бобенчак. Мітінґи мають відбуватися в 3. неділю по першім в галі церковній в год. 2. пополудні. Пригадується членам, котрі мають дорослі діти в дітočім департаменті, щоби переписали їх до старших, бо статут не позволяє довше як до 18. року життя в дітočім департаменті. Проситься зголошувати до секр.: John Markowicz 46 Hayward Ave., Carteret, N. J.

ЙОНКЕРС, Н. Й. Місячні збори Тов. Подільська Січ, від. 8. відбудуться в неділю, 21. січня, в салі Клюбу, 13 Вашінґтон Стр., в годині 2. пополудні. Уряд на рік 1940. зістав вибраний той самий: Н. Чолій, предс.; Н. Мазур, заст.; В. Мандзій, секр. фін.; Н. Гарасимів, рек. секр.; Н. Кіндзярський, кас.; контрольори: В. Комар і К. Чолій; тростіси: Гр. Скробач і М. Фатюк. В. Мандзій, секр.

БЕЛЬҐІЯ МОБІЛІЗУЄ АРМІЮ.
Відділ бельґійських машинових крісів Арденських Стрільців.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ. Місячний мітінґ Бр. св. Володимира, від. 286. відбудеться в неділю, 21. січня, в год. 7:30 ввечір в У. Н. Домі 183 Фліт Стр. Просимо всіх членів прибути на цей мітінґ і почути справоздання урядників за рік 1939., щоби ви знали, як стоїть братська каса і інші річи, щоби пізніше не нарікали на уряд, що недобре щось зроблено, бо втаким разі уряд не можна винувати і но самі себе. Тож просимо конечно прийти і вирівнати свої залеглі довги місячні. Просимо привести нових членів до Братства і до У. Н. Союзу, а урядники радо впишуть їх в члени, як старших так і дітей. — В. Хомак, предс.; Ст. Шимон, кас.; Т. Закавич, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. Річні збори Тов. Єдність, від. 163, відбудуться в неділю, 21. січня, в домі Горожан, 847 Н. Френклин вул. На ці збори повинен прийти кожний член, бо на них буде звіт контрольної комісії, а також вибір нового уряду. Початок зборів точно в годині 1. пополудні. — С. Гвіздь, секр.

ДЖАНСТАВН, ПА. Річні збори відділу 300 відбудуться в неділю, 21. січня, в У. Н. Домі. Проситься всіх прибути. Буде справоздання урядників і контр. комісії за рік 1939. і вибір уряду на 1940 р. — В. Олексюк, голова; Т. Кавчак, скарбник; А. Годчак, фін. писар; А. Дацько, М. Губернович, контрольори.

BETHLEHEM, PA. St. Dymitri Lodge. Branch 288 UNA will hold their meeting in the Ukrainian Hall 235 Carbon St. at 1:00 o'clock, this coming Sunday, Jan. 21, 1940. All meetings will be held each 3rd Sunday of the month. — George Zawick, Pres., 1628 E. 10th St.; Dmetro Muszasty, Treas. 1150 E. 4th St.; Andrew Danyluk, Sec., 318 Carbon St.

ПАСЕЙК, Н. ДЖ. Місячні збори Тов. Івана Франка, від. 97., відбудуться 21. січня в 2. год. пополудні в галі церковній 47. Говп Евня. Напоминається усіх членів, щоби прийшли на збори, а довгуючі щоби прийшли і вирівнали свій довг з минулого року, бо впротивнім разі будуть суспендовані. Отож щоби суспендовані члени потім не нарікали, чому їх суспендовано, бо так було ухвалено на річних зборах, щоби на довгуючих членів більше не чекати, аж коли вони захочуть, то тоді вони заплатять. — В. Бродський, предс.; М. Табачук, секр.-кас.

ГЕЙЗЛЕТОН, ПА. Річні збори Бр. св. Арх. Михаїла, від. 85, відбудуться в Юній Гол в неділю, 21. січня в годині 1. пополудні. Буде справоздання з доходів і розходів і вибір уряду. Контрольори здадуть звіт. Члени, котрі не приходять на збори, повинні хоч раз в році прийти й вислухати справоздання, якбратство поступає. Члени, котрі довгують з року на рік, щоб прийшли і вирівнали свій довг, щоб не нарікали на братство як утратять право до запомог. Братство спомагає що всилі, але, як забагато, то трудно. Члени довгуючі повинні взяти під розвагу, що жадна асекураційна компанія так не поступає. У них обовязаний платити наперед. — В. Шипула, пр.; М. Поливка, кас.; О. Костюк, секр.

АЛЕНТАВН, ПА. Місячні збори Бр. св. Арх. Михаїла, від. 147, відбудуться в неділю, 21. січня на Гали парохіяльній, 803 Фронт стр. в 2. годині пополудні. Проситься членів прийти на означений час і платити свої вкладки що місяця, як за себе так і за своїх дітей. Хто з членів не заплатить найдалі до 25, буде суспендований. — Й. Митковський, предс.; І. Рудакевич, кас.; І. Федорак, секр.

ПЕРТ АМБОЙ, Н. ДЖ. Мітінґ Бр. св. О. Николая, від. 104, відбудеться в неділю, 21. січня, в годині 3. пополудні в Народнім Домі. Проситься всіх членів, як місцевих так і позамісцевих, прибути на цей мітінґ і докінчити усі ті справи, котрі лишилися ще не докінчені з року 1939. Буде вибір нового уряду на рік 1940. — М. Вітів, предс.; І. Ворона, кас.; Г. Мисак, секр.

БІНҐГЕМТОН, Н. Й. Річні збори Тов. Запорожська Січ, від. 21. відбудуться в неділю, 21. січня, в годині 2. пополудні в Укр. Гром. Домі, 43 Ловис Ев. Проситься всіх членів прийти на збори й почути справоздання уряду за рік 1939. Опісля буде вибір нового уряду на рік 1940., як і більше важних справ до рішення. Присутність всіх членів конечна. — І. Руцький, предс.; Н. Чубіняк, кас.; Т. Смик, секр.

БРОНКС, Н. Й. Місячні збори Тов. Любов, від. 298, відбудуться в пятницю, 19. січня в год. 8. вечером під ч. 1014 Іст 181. вул. На порядку нарад є важні справи. Члени й членкині дістануть тикета на баль. Тому обовязком кожного члена і членкині є прибути на збори. — М. Федосик, предс.; Й. Сидор, секр. В. Шнед, кас.

ПАТЕРСОН, Н. ДЖ. Місячні збори Тов. Тараса Шевченка, від 64, відбудуться в суботу, 20. січня, в 7. годині ввечір, на св. Боніфес Гол, 435 Мейн стр. Новий вибраний уряд є: Петро Феденкевич, предс.; Василь Матічук, заст.; Іван Бурха, фін. секр.; Стефан Сасовський, рек. секр.; Сергій Винярський, кас.; Семен Дворецький, заст.; Петро Телевяк і Іван Верголюк, опікуни хорих; Іван Гнатейко і Антоній Зелінський, контр.; Михайло Бурнас, прапорчик. Просимо всіх на ці збори, бо будуть важні справи і просимо всіх вирівнати свої залеглости. — John Burney, Sec., R. F. D. 2, Totowa Road, Totowa Bor., N. J.

НЮ ГЕЙВЕН, КОНН. Збори Тов. Любов, від. 370, відбудуться в суботу, 20. січня, в гали церковній, 127 Парк ул., в годині 7. вечером. Проситься всіх членів прибути на означений час, бо буде справоздання контрольної комісії, а головно ті члени, що увійшли до уряду на рік 1940: Петро Воляник, предс., 225 Quinnipiac Av.; Михайло Сампаро, рек. секр., 34 York St.; Олекса Гіна, кас., 87 Asylumn St.; Кароль Стасюк, Кирило Гвіздя і Теодор Ковальчук, контр.; Василь Козачок, Данило Небор, Софія Бризіцька і Анна Хабінець, надзирателі хорих; Іван Мосович, господар галі. — М. Сампара, секр.

ПЛЕЙНФІЛД, Н. ДЖ. Місячні збори Тов. ім. Івана Франка, від. 372. відбудуться в пятницю, 19. січня, в годині 7:30 вечором. Проситься всіх членів і членкинь прийти на час, бо буде справоздання урядників ,і контрольорів за 1939. рік. — Ю. Голинський, предс.; В. Реновець, кас.; Й. Ярема., секр.

ГЕМТРЕМК, МІШ. Звичайні збори Тов. Згода, від. 20, відбудуться в неділю, 21. січня, в Укр. Хаті, 2240 Ґрейлінґ ул., в годині 1. пополудні. Просимо всіх членів прибути на ті збори, бо уряд і контроля мають здати справоздання фінансове за 1939. рік і такcамо новий уряд має перебрати урядування на 1940. рік. До нового уряду увійшли слідуючі члени: Матвій Прихітко, предс.; Йосиф Пригарський, заст. предс.; Іван Крупка, фін. секр.; Йосиф Крупка, рек. секр.; М. Сосновський, кас.; контрольори: Стефанський, Білик, Дмитришин; дозорці хорих: пані Буділь, Брунець, Гр. Миськів; до прапорів: Торопа і Синайко. — Н. Триш, бувший рек. секр.

ПІТСБУРҐ, ПА. Місячні збори Тов. Рогатинщина, від. 396, відбудуться в неділю, 21. січня, в домі, 2114 Тустин ул. На минулих зборах задля неприсутности членів не вибрано уряду на рік 1940. Отож проситься всіх зійтися тепер і вибрати уряд. — Уряд.

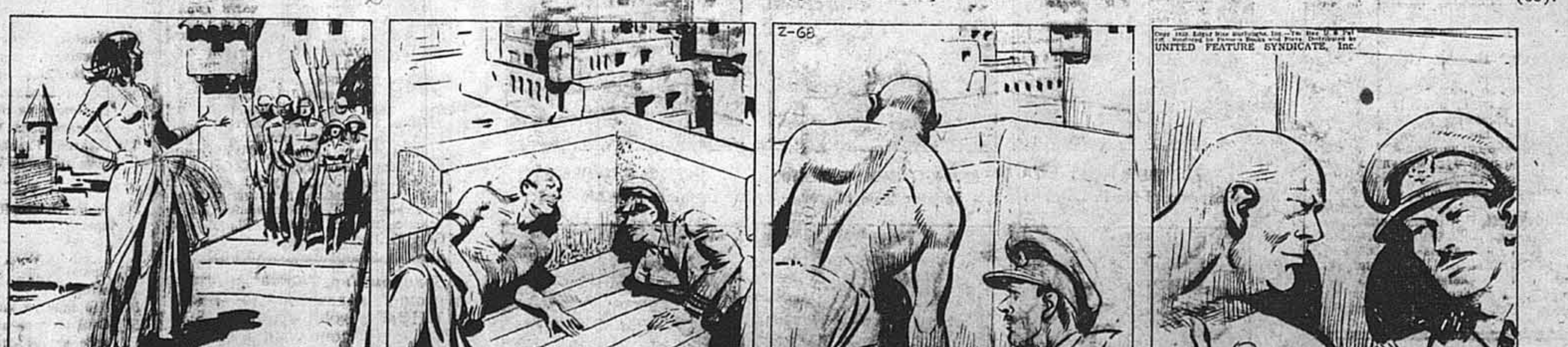
ТЕЙЛОР, ПА. Річні збори Бр. св. Николая, від. 193., відбудуться в неділю, 21. січня, в 2. пополудні, в домі Української Робітничої Громади. Обовязком кожного члена прийти на ці збори, де будеться вибирати урядників на цей рік і буде справоздання фінансове за рік 1939. — Уряд Братства.

МАГАНОЙ СИТІ, ПА. Мітінґ Тов. Запорозька Січ, від. 305., відбудеться в неділю, 21. січня, в годині 11:45, в церковній гали, де все. Взиваю усіх членів прийти на означений час і вирівняти свої залеглости. Довгуючі члени, як не прийдуть і не вирівняють свій довг, то будуть суспендовані. Пару членів, що платять рік наперед, також най прийдуть, бо їх час платити в цім місяці. — М. Гентош, секр.

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

ТАРЗАН І ВОГНІ ТОРУ

(68).

Коли Мунґо відійшов з гуртом своїх вояків шукати Юкаґа і Дарнота, Аґті звернулась до решти приявних сторожів і приказала їм: „А тих візьміть і заведіть усіх до підземелля Тору і там замкніть. Нехай очікують там мого дальшого розпорядку. Вогні Тору потребують нових жертв", додала вона значуче.

В міжчасі Юкаґ і Дарно заховалися за підмурівки на даху одної вежі і там ждали, аж поки все не втихомириться. Вони втекли туди після короткої боротьби на верху муру. Звідтам вони все чули, що ділось недалеко від них, унизу. Коли всі розійшлись, Дарно завважив: „Вонґ, зрадник, не такий хитрий, як думає про себе.

„Він порадив королевій перешукати столицю, а забув про те місце, де зведено ту коротку боротьбу". „Справді", завважив Юкаґ. Це розумно ховатись недалеко місця втечі, бо всі цього найменше сподіваються". Дарно додав: „А всетаки я добре не знаю, чого хотів Тарзан. Він дав лише мені знак, але не вияснив усього".

Тепер Юкаґ почав вияснювати: „Але Тарзан точно розказав мені, що робити. Він мав викликати заколот, ми мали втекти. Вночі ми вирвемося зо столиці й удамось до мого рідного міста, Ратора. Мій батько там панує. Він збере військо, і всі вдаримо на Тор, щоб увільнити Тарзана і його приятелів. Та щоб не було запізно".